

דרכי החיזוק

ארבעה צריכים חיזוק (ברכות לב:) - שיתחזק אדם בהם תמיד בכל כחו (רש"י)

293

שיחה ממרן הגאון רבי גרשון אדלשטיין שליט"א • פרשת תרומה תשע"ז

דברי קינה ומספד שנשא רבינו שליט"א לפני מיטתו של אחיו מרן הגאון רבי יעקב זצוק"ל

דוד המלך הספיד את יהונתן ואמר "צר לי עליך אחי יהונתן נעמת לי מאד", הוא לא היה אחיו, אבל היה בידידות כמו אח, קל וחומר אח ממש, בידידות גדולה כל כך שהייתה לו, עם אהבת הבריות לכל אחד ואחד, אהבת הבריות לכל הציבור, ואהבת לרעך כמוך כפשוטו, לכל אחד ואחד. צר לי עליך אחי! חסרת לי מאד.

זוהי אבידה גדולה כל כך לכל הציבור, לכל כלל ישראל, מעתה יחסרו להם הזכויות, והתפילות שלו, וכל העצות הטובות, שהיו מתקיימות באופן יוצא מן הכלל.

מסר נפשו ממש בתפילות עבור מי שהיה זקוק לישועה, היה מתפלל ומתפלל, וחיכה שיודיעו לו כבר על הישועה, כל זמן שלא שמע מהישועה היה ממשיך להתפלל, במסירות נפש, ובאהבת הבריות, כמוך ממש!

וכעת הדור הפסיד את הזכויות האלה, הפסדנו את ההשפעה הזאת, השפעה של אדם כזה משפיעה מאד על כל הדור, ועכשיו חסרה לנו ההשפעה, וכבר נאמר (קהלת ז, ב) והחי יתן אל לבו.

אני מקצר כעת בדברים משום טרחא דציבורא, אמנם יש חיוב הספד, אבל לא קל להספיד בשעה זו.

עמלה של תורה, היה עוסק בתורה מתוך ייסורים, רבינו יונה כותב בשערי תשובה (ד, יא) כי ישית עמלו בתורה וטרחו בה ואשר תידד שנתו מעיניו יעלה במקום ייסורים, הייסורים והטרחו של עמל התורה, שהיה מתאמץ בכל כוחו ממש, היה מתאמץ בעסק התורה, ובלימוד התורה, ובהרבצת תורה בהרבה מקומות בארץ.

וגם בהשפעה בכתב, היו מדפיסים דברי חיזוק ממה שהיה אומר וכותב, ונתפרסמו בהרבה מקומות בארץ וגם בחוץ לארץ, דברי חיזוק כאלה שמביאים לחיזוק האמונה ומשפיעים מאד.

שמעתי מאחד שביקר בזמן האחרון ברמת השרון, ואמר שהוא רואה את ההשפעה של אמונה על כל העיר, ניכר שהציבור קיבלו הרבה אמונה מכוח השפעתו. אמונה היא יסוד כל התורה כולה כמו שאמרו (מכות כד, א) בא חבקוק והעמידן על אחת שנאמר וצדיק באמונתו יחיה, אין לשער מה שזוכים על ידי אמונה לזכויות עצומות מאד, וניצלם מכל חטא ועוון, וגם חיים טובים ומאושרים זוכים על ידי האמונה.

זהו חסד גדול להשפיע אמונה, וגם זכויות מיוחדות למשפיע, שכל המעשים הטובים שעושים מכוחו, שייכים אליו, ונזקפים לזכותו, וזוהי הנחמה שאפשר להתנחם כעת, כי אמנם במתים חפשי, וכבר אינו יכול לעשות עוד מעשים טובים בעצמו, אבל כתוב בספרים שאם השפעתו נמשכת, וממשיכים לעשות מעשים טובים מכוח השפעתו, כל המעשים הטובים הללו נזקפים לזכותו, וב"ה יש הרבה מעשים טובים שעושים ויעשו בעזרת השם, כל זה נזקף לזכותו, ומוסיפים לו בזה עוד עולם הבא ועוד גן עדן.

ובודאי שהוא מכיר טובה לכל אחד ואחד על מה שעושים מכוח השפעתו.

בפרט ברגע הזה שיש התעוררות גדולה, חשוב מאד שכל אחד שיש לו עכשיו התעוררות, ימשיך להתחזק, להיות בחיזוק תמידי, וזה שייך רק על ידי עסק קבוע בספרי המוסר יום-יום, ובזה זוכים גם לחיים מאושרים, זכות גדולה תהיה לאלו שיעשו את זה, וגם מזכים בזה את הנפטר זצ"ל, והוא יהיה מליץ יושר על כל אחד ואחד.

הקב"ה יעזור שנזכה לקיים את מה שאנו חייבים, והחי יתן אל לבו, ובלע המוות לנצח וגו'.

ההספד לפני מיטתו ברמת השרון

כולם אומרים וכולם יודעים שפטירתו של הרב היא אבידה גדולה לכל הציבור, לכל הציבור ברמת השרון ולכל הציבור בארץ, כולם היו מושפעים ממנו והשפיע עליהם הרבה.

ובמה הייתה השפעתו? מה היא עיקר ההשפעה החשובה מאד שצריכים להשפיע? יש משנה בפרקי אבות (א, יב) "הלל אומר הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום", לא רק אוהב שלום, אלא גם רודף שלום, לטרוח ולרדוף לעשות שלום. "אוהב את הבריות ומקרבן לתורה", יש הרבה דרגות באהבת הבריות, והרב זצ"ל הייתה לו דרגה גבוהה מאד בזה, וההמשך היה מקרבן לתורה, על ידי המידות הטובות האלה, ואהבת הבריות הגדולה ביותר, ככל שאהבת הבריות יותר גדולה כך יש יותר הצלחה בקירוב לתורה.

וזכה לקרב לתורה בכל רמת השרון, ובעוד מקומות הרבה, השפיע אמונה ומידות טובות.

יסוד החיים, חיי הנפש, חיי הנשמה, החיים המאושרים ביותר, הוא על ידי מידות טובות, וזהו היסוד שעליו עומדת התורה, כמו שכתב בספר שערי קדושה כי בתורה לא נכתבו הרבה דברים על מידות טובות, יש תרי"ג מצוות וכמעט שלא מזכר בהם ענייני מידות טובות, מפני שמידות טובות הם היסוד וההקדמה לכל התורה כולה, ובלי זה חסר בשלמות האדם, אם חסר בשלמות המידות חסר בשלמות כל התרי"ג מצוות.

וזה היה הרב זיכרונו לברכה, בעל מידות טובות מיוחדות בשלמות גדולה מאד, המידה הגדולה ביותר, הטובה ביותר, אהבת הבריות, כמו שאמרו (ירושלמי נדרים ט, ד) ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה, היינו מפני שכל התורה כולה היא אחרת, יותר בשלמות, אם יש אהבת הבריות. וכעת חסרה לנו ההשפעה הגדולה הזאת, אבל החי יתן אל לבו.

וכפי שהשפיע הרבה עד עכשיו, אנו מקווים שגם יהיה מליץ יושר, שתהיה סייעתא דשמיא לכל הציבור ברמת השרון ולכל כלל ישראל, שמאד היה אוהב אותם, ואהוב עליהם, וגם השפיע עליהם, שימשיכו ללכת בדרכי הטובה באהבת הבריות, ומזה יבואו לכל המעשים הטובים.

זוהי זכות גדולה בשביל הנפטר הגדול, שעושים מעשים טובים בהשפעתו, כולנו חייבים לו, כולנו קיבלנו ממנו הרבה, והננו חייבים להחזיר לו, מה שהוא איננו יכול לעשות כעת, אבל אנחנו יכולים, לתת לו את הזכויות האלה ללכת בדרכיו, בעיקר במידות הטובות, שהם היסוד לכל התורה כולה.

יהי רצון שנזכה באמת להתחזק בזה, והקב"ה יעזור שכל המשפחה תתנחם, גם האלמנה החשובה שתחי', שעזרה לו כל כך הרבה, המקום ינחם את כולם, וייתן להם כוח לעמוד בקושי הגדול הזה שיש להם, ונזכה לבשורות טובות, ובלע המוות לנצח ומחה השם דמעה מעל כל פנים.

דברי הספד שנאמרו בהיכל ישיבת פוניבז'

ככלות י"ב חודש להסתלקות מרן ראש הישיבה הגר"ח ש ליבוביץ זצוק"ל - י"ח שבט תשע"ז

הענין של הספד, אחד מהדברים החשובים הוא כמו שכתוב (קהלת ז, ב) והחי יתן אל לבו, להתעורר ולהתבונן מה הם החיובים של החי, לדעת מה אנחנו חייבים, ולקיים את מה שאנחנו חייבים. וזוהי גם זכות לנפטר שבגללו אנחנו מתעוררים ומתחזקים.

הדברים הצריכים חיזוק, יש כמה דברים עיקריים כלליים: תורה, יראת שמים, ומידות טובות. תורה זה חיוב כמו שכתוב (יהושע א, ח) והגית בו יומם ולילה, ושיננתם לבניך (דברים ו, ז), וכן יראת שמים, מה ה' אלוקיך שואל מעמך כי אם ליראה (שם י, יב), יראת שמים זה חיוב גדול מאד, ויש בזה הרבה מדרגות, וגם מידות טובות, כמו שכתוב (ויקרא יט, יח) ואהבת לרעך כמוך, זה כלל גדול בתורה (ירושלמי נדרים ט, ד).

אלו הם חיובים גדולים מאד, שיש בהם הרבה מדרגות, וכל אחד חייב להתעלות במדרגות האלו, לעסוק בהם כדי להוסיף יותר דבקות בתורה, יותר יראת שמים, ויותר אהבת הבריות, בכל המדרגות ששייך בזה.

אנו גם מתפללים שנזכה לסייעתא דשמיא לקבל את כל המדרגות האלו, יש הרבה תפילות על הצלחה בתורה, ועל יראת שמים, החזו"א באיגרת (ח"ג קנא) מביא הרבה מקומות שמתפללים ומבקשים על תורה.

כגון בברכות התורה והערב נא וכו' ונהיה אנחנו וצאצאינו וכו' לומדי תורתך לשמה, מבקשים סייעתא דשמיא על תורה, וכן בברכת אהבה רבה ותן בלבנו להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד וכו', ואחר כך מבקשים גם ויחד ללבנו לאהבה וליראה את שמך, שנזכה לאהבה וגם ליראה, ובתפילת שמונה עשרה מבקשים חננו מאיתך דעה בינה והשכל, ובפשוטו זה קאי גם על תורה (עיין דברי חמודות על הרא"ש בברכות פ"ה אות מג), וכן השיבנו אבינו לתורתך, וביהי רצון שאחרי שמונה עשרה מבקשים ותן חלקנו בתורתך, כל אלו בקשות על תורה.

ועל מעלת היראה מזכירים באשרי רצון יראיו יעשה וגו', ואחר כך מבקשים על היראה בקדושה דסדרא וישם בלבנו אהבתו ויראתו, וקודם לזה מבקשים הוא יפתח לבנו בתורתו, וכן בשמונה עשרה בברכת אלוקי נצור פתח לבי בתורתך, ובבריך שמייה בעת פתיחת ההיכל מבקשים דתפתח לבאי באורייתא, כל כך הרבה בקשות מבקשים על תורה, מפני שזהו חיוב גדול מאד, עסק התורה, ויראת שמים, ומידות טובות.

והעצה היחידה לכל הדברים האלו היא על ידי קביעות לימוד המוסר, על ידי הלימוד בספרי היראה מקבלים יראת שמים, יראת העונש, וגם יראת הרוממות שייך לקבל, אמנם זו מדרגה גדולה מאד, וכן מידות טובות, אהבת הבריות. המסילת ישרים והחובות הלבבות והשערי תשובה וכל ספרי המוסר מאריכים לבאר את החיובים האלו, ומה הן העצות למי שנכשל בזה, כיצד לעשות תשובה ולתקן את הכל.

כל הדברים האלו הם חיובים, שיש דרכים כיצד לקיים אותם, לתקן את מה שחסר, והעצה היחידה היא כאמור על ידי קביעות לימוד המוסר. דבר ידוע כפי שכבר דיברנו כמה פעמים שמי שיש לו קביעות ללימוד המוסר חי חיים מאושרים, חיים אחרים לגמרי ממה שהיה קודם. אנחנו צריכים סייעתא דשמיא שנזכה באמת להתחזק בכל הדברים האלו הצריכים חיזוק, ויהי רצון שנזכה לסייעתא דשמיא בזה!

נדבת ידידינו הרב דב שולץ שליט"א
כהודיה להשי"ת לרגל השמחה במעונו בהולדת בתו שתחי', יזכו לגדלה לתורה לחופה ולמעשים טובים!

הוקדש לזכות ולרפואת הרה"ג
אברהם מאיר בן אסתר טויבא
לרפואה שלמה במהרה בתושחי'

לעילוי נשמת
הרה"ג **מנחם מנדל יגלניק** זצ"ל
ב"ר **מרדכי נתן דוד** זצ"ל
נלב"ע ה' אדר א' תשע"א - תנצב"ה

לעילוי נשמת הרב הגאון
רבי **אליעזר יהודה מן** זצ"ל
בן מו"ח הגאון רבי **מרדכי לייב** זצוק"ל
נלב"ע ז' אדר ב' תשע"ו - תנצב"ה